

Важливим, на наш погляд, є те, що вказана закономірність утримується на протязі всього періоду вирощування і лише в 2-місячному віці у кнурців від групи маток M^+ відбувається незначне зниження живої маси порівняно з групою M^0 . Дані таблиці 3 підтверджують раніше зроблений висновок, що максимальний прояв статевого диморфізму у свиней великої білої породи спостерігається в двох вікових періодах – 4 і 8 місяців. У той же час тварини з статевим диморфізмом при переважанні свинок над кнурцями (M^-) мали більшу відносну швидкість росту, особливо кнурці, та за інтенсивністю формування відносились до швидкоформуючих.

Таблиця 3 – Статевий диморфізм у 2-місячному віці за живою масою в період вирощування

Класи розподілу	Абсолютні значення, кг				Відношення ♂/♀			
	в віці, місяців							
	2	4	6	8	2	4	6	8
M^-	-2,28	+2,49	+2,25	+6,07	0,87	1,06	1,03	1,06
M^0	+0,64	+3,60	+4,90	+8,75	1,04	1,09	1,07	1,09
M^+	+1,85	+6,14	+7,86	+12,29	1,12	1,17	1,12	1,13
Середнє	+0,20	4,29	+5,22	+9,32	1,01	1,11	1,08	1,09

Проведені дослідження свідчать про доцільність проведення відбору свиней за рівнем статевого диморфізму.

УДК 636.082.4

РАННЄ ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНОМАТОК

А.А.ВОЛКОВ – к.с.-г.н, керівник ВАГ племзаводу "Степовий" Кам'яно-Дніпровського р-ну Запорізької обл.,

В.І.КРАВЧЕНКО – к.с.-г.н, доцент,

Н.Л.ПЕЛИХ – к.с.-г.н, доцент,

С.О.НАЗАРЕНКО – аспірант, Херсонський ДАУ

Однією із проблем відтворення стада свиней є деякі розбіжності в репродуктивних якостях маток в межах однієї породи і навіть родини. Це обумовлено багатьма факторами, зокрема віком свиноматок і кнурів, порядковим номером опоросу, годівлею, рівнем гетерозиготності, індивідуальними особливостями тварин та іншими. Науковцям і виробничникам, які працювали в напрямку прогнозування продуктивності свиней вдалося встановити певні закономірності, що дають змогу розширити можливості щодо керування продуктивними якостями свиноматок.

Відомо, що період поросності у свиноматок триває 113-115 днів (в середньому 114) із відхиленнями від 102 до 125 днів. В дослідженнях В.І.Яременка (1998) було встановлено, що в умовах промислового комплексу близько 20% свиноматок поросяться раніше 114-го дня. В той же час у 37-39% опорос відбувається пізніше 115 дня, що значно впливало на ритмічність виробництва. Важливим стає питання якомога раніше та вірогідніше визначити і оцінити відтворні якості маток. З цією метою здійснюється розробка надійних тестів для раннього прогнозування продуктивних якостей свиней.

Дослідженнями В.І.Яременка (1989), В.П.Рибалко (1984), О.Г.Нарижного, Г.С.Походні (1996) був встановлений тісний взаємозв'язок тривалості поросності з іншими господарське корисними ознаками у свиней. Тому виникло питання про можливість використання показника тривалості внутрішньоутробного періоду як тест раннього прогнозування продуктивності свиноматок.

У зв'язку із цим нами були проведені дослідження в умовах племзаводу "Степовий" Кам'яно-Дніпровського району Запорізької області на свинях породи дюрорк з метою встановлення впливу тривалості поросного періоду у свиноматок на ріст і відтворні функції нащадків.

Маток умовно розподілили на три групи за ознакою тривалості періоду поросності: менше 113 днів, 113-115 днів та більше 115 днів (табл.1).

Таблиця 1 – Продуктивність свиноматок породи дюрорк із різним періодом поросності

Тривалість періоду поросності	Багатоплідність гол.	Великоплідність, кг	Молочність, кг	При відлученні у 45-денному віці				Індекс материнських якостей
				кількість голів	маса 1 гол., кг	маса гнізда, кг	збереженість, %	
Більше 115 днів	7,2± 0,42	1,30± 0,029	38,78+ 2,4	6,2± 0,32	13,52 ± 0,51	90,32± 6,76	86,1	29,12
113-115 днів	9,2± 0,20	1,20+ 0,033	45,95± 1,19	7,3± 0,21	12,67± 0,33	92,55± 3,76	79,3	32,73
Менше 113 днів	10,9± 0,18	1,05± 0,022	53,33± 2,41	8,7± 0,26	12,88± 0,52	112,82± 7,29	79,8	36,81

Примітка: P ≥ 0,95

Найвищі показники багатоплідності були характерні для свиноматок третьої групи з періодом поросності 113 днів і менше, але великоплідність порослят в цих гніздах була найнижчою. Так, свиноматки з більш тривалишим періодом поросності мали важчих порослят при народженні на 0,25 кг, а з 113-115-денним періодом на 0,15 кг, ніж нащадки із ембріогенезом 113 днів і менше. Збереженість порослят до відлучення із більшою масою була дещо вища (на рівні 86,1%). Поросята із довгим внутрішньоутробним розвитком мали важчі при відлученні 0,64 кг, ніж нащадки маток третьої групи ($P \geq 0,95$).

Таблиця 2. – Відтворні якості свиноматок в залежності від тривалості їх ембріогенезу

Тривалість періоду поросності	Багатоплідність гол.	Великоплідність, кг	Молочність, кг	При відлученні у 45-денному віці				
				кількість голів	маса 1 гол., кг	маса гнізда, кг	збереженість, %	Індекс материнських якостей
Більше 115 днів	9,6± 0,31	1,16± 0,03	45,11± 0,89	8,1± 0,19	13,00± 0,20	105,3± 3,93	84, 2	35,0
113-115 днів	10,7± 0,26	1,21± 0,03	46,21± 1,13	9,8± 0,22	14,20± 0,19	139,20± 3,79	91, 3	40,4
Менше 113 днів	9,4± 0,29	1,23± 0,22	46,12± 1,09	8,1± 0,25	13,50± 0,22	109,40± 3,98	86, 4	32,2

Оцінивши кореляційну залежність між показниками репродуктивних якостей свиноматок дюрок, ми встановили позитивний зв'язок між тривалістю поросності і великоплідністю (+0,14), та середньою масою порослят при відлученні та їх збереженістю (+0,53).

Певний інтерес викликає вивчення впливу тривалості ембріогенезу на їх відтворні властивості в продуктивний період.

Оцінивши показники відтворних якостей свиноматок з різним періодом ембріонального розвитку (табл.2) встановили, що найбільш багатоплідними були свиноматки з оптимальним внутрішньоутробним періодом розвитку (113-115 днів). За молочністю суттєвих коливань не виявлено. Найважчі поросята при відлученні також отримані від свинок з оптимальною тривалістю ембріогенезу. Комплексна оцінка материнських якостей проводилася з урахуванням інтенсивності росту порослят до відлучення. Дані свідчать, що найвищу оцінку отримали свиноматки з тривалістю ембріонального

розвитку 113-115 днів (40,4 бали), а матки із скороченим та подовженим ембріогенезом поступалися їм на 5,0 і 5,4 бали відповідно.

Таким чином, на основі проведених досліджень встановлено. Що тривалість поросного періоду у свиноматок впливає на ріст і відтворні функції нащадків. Отже, тривалість поросності у свиноматок можна використовувати як тест для раннього прогнозування продуктивності свиней.